

№ 77 (20092) 2012-рэ илъэс БЭРЭСКЭШХУ ЖЪОНЫГЪУАКІЭМ и 4

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэмрэ и Правительствэрэ ягъэзет

ШІэжьыр щагъэлъапіэ

гъок Гэу гъэсэныгъэм иучреждениех эу республикэм итхэм Іофтхьабзэу «Я помню, я горжусь» зыфиІорэр ащэкІо. Ащ къыдыхэльытагъэу мэфэк Гофтхьабзэ к Іэлэц Іык Іу ІыгъыпІэу N 36-м жъоныгъуакІэм и 3-м щызэхащагъ. КІэлэцІыкІухэм яхьэкІагъ Хэгъэгу зэошхом иветеранэу Анатолий Лукинскэр.

Учреждением ипащэу Марина Плаховам къызэриІуагъэмкІэ, мэхьанэ зиІэ мэфэкІхэр сабыйхэм арагъэшІэнхэр, тикъэралыгъо итарихъ чІыпІэ гъэнэфагъэ щызыубытыгъэ мафэм икъэбар къафаІотэныр, шІэжьыр агъэльэпІэныр ямурадэу непэрэ концерт цІыкІур зэхащагъ.

Хабзэ зэрэтфэхьугьэу, ильэс кьэс мыщ фэдэ Іофтхьабзэ ретэгъэкІокІы, — къеІуатэ методистэу Наталья Никитинам. —КъыткІэхъухьэрэ л ^{1} эужхэм тихэгъэгу итарихъ аш ^{1} Эн фае. χ_{bl2b}

ТекІоныгъэм и Мафэу къэблагъэрэм ипэ- Ар яцІыкІугьом къыщегъэжьагъэу агурытэгъаІо, ветеранхэр къетэгъэблагъэхэшъ, зэдэгущыІэгъу гъэшІэгъонхэр рагъэкІокІых. МэфэкІ концертэу зэхэтщагъэм куп нахыыжъхэм арысхэр ары хэлажьэхэрэр.

Зэо мэхъаджэм илъэхъан тицІыфхэм къинэу апэкІэкІыгъэр, текІоныгъэр къызэрэдахыгъэм игушІуагъо къизыІотыкІырэ усэхэм кІэлэцІыкІухэр къяджагъэх, орэдхэр къаІуагъ. Орэд мэкъэмэ дахэм къашьохэр къыдашІыгъ.

Хэгъэгу зэошхом хэлэжьэгъэ Анатолий Лукинскэм кІэлэцІыкІухэр къетэкъокІыгъэхэу къэбархэр къафијотагъэх. Тарихъ тхылъ гъэшіэгъонэу къафихьыгъэм инэкТубгъохэм арытхэм цІыкІухэр нэІуасэ афишІыгъэх

ІЭШЪЫНЭ Сусан. Сурэтыр мэфэкІ Іофтхьабзэу кІэлэц ыкІу ІыгъыпІэу №36-м щыкІуагъэм къыщытыра-

осква кіощтых

и Министерствэ кІэщакІо зыфэхъугъэр АР-м и Льэпкъ мукІэлэеджэкІо 38-рэ хэлэжьагъ. Ахэр еджап Іэхэм, нэужым районхэм текІоныгъэ къащыдэзыхыгъэ кІэлэцІыкІухэр арых.

Мы Іофтхьабзэр апэрэу республикэм щызэхэтэщэ. Ар Урысыем щырекІокІырэ зэнэкъокъоу «Пшысэ псау» зыфиІорэм къыдыхэльытагъ. Москва щыкІощт зэнэкъокъум

«Пшысэ псау» зыфиІорэ зэ- гъощт нэбгырищыр непэ дгъэнэкъокъоу Адыгэ Республикэм нэфэщтых, къы Гуагъ АР-м гъэсэныгъэмрэ шІэныгъэмрэкІэ гъэсэныгъэмрэшІэныгъэмрэкІэ иминистрэ игуадзэу Алый Марыет. — Мыщ хэлажьэх гурыт зей мы мафэхэм щык Іуагъ. Ащ еджап Іэхэм яя 5 — 6-рэ классхэм арыс кІэлэеджакІохэр. ТхакІоу якІасэхэм яусэхэр, пьесэхэм ащыщ пычыгъохэр ахэм езбырэу къа Гощтых. Пшъэрыль шъхьаГэу мы зэнэкъокъум иІэр кІэлэцІыкІухэм тхыльыр шІу ягьэльэгьугьэныр, библиотекэхэм ана Гэтырягъэдзэгъэныр ары.

КІэлэцІыкІухэм яшъыпкъэу республикэр къыщызыгъэлъэ- зэнэкъокъум зызэрэфагъэхьа-

зырыгъэр къахэщэу езбырхэр дэгъоу къаГуагъэх. Гоголым, Цветаевам, Кощбаем, Чеховым, нэмыкІ тхэкІо цІэрыІохэм ятхыгъэхэм къяджагъэх. Хэлэжьагъэхэм ащыщэу текІоныгъэр къыдэзыхыщтыри къэшІэ-

Мэкъуогъум и 1-м Москва щыкІошт зэнэкъокъум хэлэжьэщтхэр нэужым агъэнэфагъэх. Ахэр Джэджэ районым икІэлэеджакІоу Нэгьой Бисльан, Адыгэкъалэ щыщэу СтІашъу Рэмэзан, Мыекъопэ районым къикІыгъэ Роман Гулиевыр.

(Тикорр.).

Анахь дэгъухэр **КЪЫХАГЪЭЩЫГЪЭХ**

ІофхэмкІэ, ІэкІыб къэралхэм ащыпсэурэ тилъэпкъэгъухэм адыряІэ зэпхыныгъэхэмкІэ ыкІи къэбар жъугъэм иамалхэмкІэ и Комитет блэкІыгъэ ильэсым Іофэу ышІагъэм изэфэхьысыжьхэм зыщатегущыІэгъэхэ зэІукІэ тыгъуасэ Мыекъуапэ щыкІуагъ. Іофтхьабзэм къыдыхэлъытагъэу, 2011-рэ илъэсым анахь чанэу зипшъэрылъхэр зыгъэцэк Гэгъэ журналистхэр ыпшъэкІэ зигугъу къэтшІыгъэ комитетым ипащэу Шъхьэлэхъо Аскэр ригъэблэгъагъэх. Ахэм ахэтыгъэх республикэм имуниципальнэ образованиехэм къащыдэкІырэ гъэзетхэм ялІыкІохэр, Адыгэ телевидением и Гофыш Гэхэр. Къыхагъэщыгъэхэм зэкІэми

Адыгэ Республикэм лъэпкъ А.Шъхьэлахъор афэгушІуагъ. рэзэныгъэ тхылъхэр, шІухьафтынхэр аритыжьыгъэх. Щытхъур къэзылэжьыгъэхэм ащыщ гъэзетэу «Адыгэ макъэм» ижурналисткэу, тиІофшІэгьоу ЖакІэмыкъо Аминэти.

- Къэбарым икъэкІопІэ шъхьаГэу тихэгъэгукГэ щыт прессэм цыхьэ фашІы, ащ кІэдэІукІых, — къыІуагъ комитетым ипащэ. — ТапэкІи шъуиІэпэІэсэныгъэ зэрэхэжъугъэхъощтым, шъыпкъагъэ зыхэлъ къэбарыр цІыфхэм зэралъыжъугъэ Гэсыщтым тицыхьэ телъ. ЗэкІэми псауныгъэ пытэ шъуиІэнэу, Іофэу жъугъэцакІэрэм творческэ гъэхъэгъакІэхэр щышъушІынхэу сышъуфэлъаІо.

ШХОНЧЫБЭШІЭ Рузан.

ЕРМЭЛЫКЪЫМ шъуеблагъ!

Адыгэ Республикэм щыпсэухэу ыкІи ихьакІэхэу льытэныгьэ зыфэтшІыхэрэр!

Хэгъэгу зэошхом ТекІоныгъэ къызыщыдахыгъэ мафэм фэгъэхьыгъэ республикэ ермэлыкъыр Адыгэ Республикэм экономикэ хэхьоныгъэмрэ сатыумрэк і и Министерствэ 2012-рэ ильэсым жьоныгьуакІэм и 6-м къалэу Мыекъуапэ щы-

Ермэлыкъыр урамхэу Советскэмрэ Краснооктябрьскэмрэ

Республикэм икъэлэ шъхьа Іэ щыпсэухэрэми, ихьак Іэхэми бэдзэр уасэхэм анахь пыутэу гъомылапхъэхэмрэ нэмык товархэмрэ жъугъэу къызІэкІагъэхьан алъэкІыщт.

Ермэлыкъым хэлэжьэщтых Адыгэ Республикэм ипромышленнэ, имэкъумэщ предприятиехэр, фермер, унэе ІэпыІэгъу хъызмэтшІапІэхэр, сатыумрэ общественнэ гъэшхэнымрэ афэгъэзэгъэ предприятиехэр.

Сыхьатыр 9.00-м къыщегъэжьагъэу 14.00-м нэс ермэлыкъым Іоф ышІэщт.

Ермэлыкъым шъукъеблагъ!

ныбджэгъу лъапіэхэр!

ЖъоныгъуакІэм и 10-м щегъэжьагъэу и 20-м нэс фэгъэкІотэныгъэ зыхэлъ кІэтхэгъур кІощт. Мы уахътэм къыкІоцІ гъэзет кІэтхапкІэр къеІыхыщт. Тхьамафэм 5 къыдэкІырэ гъэзетхэу 52161-рэ индексэу зиІэм сомэ 318-рэ чапыч 53-рэ, индексэу 52162-рэ зиІэм сомэ 240-рэ чапыч 67-рэ аосэщт. Мы мэфипшІыр къызфэжъугъэфед — шІукІатх лъэпкъ гъэзетым!

2 Даыгэ макь

«Орэпсэу сыбзэ, орэпсэу сихабзэ!»

Адыгабэ, мин 30-м ехъу зыщыпсэурэ къалэу Къайсыр Тыркуем ит. Ащ бэмыш ээхэхьэгъу щыкІуагъ. Адыгэхэм яфитыныгъэхэр къэухъумэгъэнхэм дэлэжьэрэ купыр ары зэхахьэм кІэщакІо фэхъугъэр. Тыркуем адыгэ къэралыгъо телевидение къыщызэІуахыным, адыгэ гъэзет къыщыдагъэкІыным, еджапІэхэм адыгабзэр ачІэлъхьэгъэным, фитыныгъэу яІэхэм зягъэушъомбгъугъэным акІэдэонхэу арых адыгэхэр урамым къызыкІытехьагъэхэр. Нэбгырэ миным ехъу зыхэлэжьэгъэ зэхахьэр рагъэкІокІыныр къалэм иІэшъхьэтетхэм къафадагъэу щытыгъ. Ащ фэшІ рэхьатэу, бырсыр къыхэмыкІзу ар кІуагъэ. «Орэпсэу сыбзэ, орэпсэу сихабзэ» аІозэ адыгэхэр урамым къырыкІуагъэх, нэужым къэлэ гупчэм яшІоигъоныгъэхэр къыщыраІотыкІыгъэх. Зэхахьэм къекІолІагъэхэр зэлъашІэрэ орэдыІоу Куштэкъо Симэ иорэдхэм ягуапэу ядэІугъэх. Адыгэ лъэпкъым зиужьыжьыным, зэкъотыныгъэм, шэн-хабзэхэм афэгъэхьыгъэ орэдхэр Симэ къы Іуагъэх.

— Тыркуем ущыпсэущтмэ, зи пэрыохъу къыпфэхъунэу щытэп. Тызэрэадыгэм пае тыркумэ тагъэльапІэ, апэ тырамыгъшырэмэ, ауж ташІырэп, ау тэтызыфаер тыбзэ тикІалэхэм ягъэшІэгъэныр, ащ къэралыгъо мэхьанэ иІэу тшІыныр ары, демократием игъогу техьэгъэ Тыркуер ащкІэ къыддеІэ тшІоигъу, — къыраІотыкІыгъ гущыІэгъу зыдэтшІыгъэ нэбгырабэмэ.

Зэхахьэу Къайсыр щыкІуа-гъэр ящэнэрэу зэхащэ. Апэ

Анкара, ащ ыуж Стамбул адыгэхэр ащызэрэугьоигъагъэх. Джы зык Іэдаохэрэр зэрытхэгъэ тхыгъэу агъэхьазырыгъэр Тыркуем и Парламент фагъэхьыщт. Ащ ягумэк Іыгъохэм щатегущы Іэнхэм щэгугъых.

Адыгэхэм, нэмыкІ лъэпкъхэм афэдэу, фитыныгъэ зэряІэр къызыщыраІотыкІырэ митингэу Къайсыр щызэхащагъэр зишІушІагъэр ыпэкІэ зигугъу къэсшІыгъэ купымрэ цІыф къызэрыкІохэу къалэм щыпсэухэрэмрэ.

Д**ЭРБЭ Тимур.** Мыекъуапэ — Тыркуер

(Къайсыр) — Мыекъуапэ. Сурэтхэр авторым тырихыгъэх.

Гъатхэмрэ ІофшІэнымрэ ямэфэкІ Пэнэжьыкъуае дахэу щыхагъэунэфыкІыгъ. ИжъыкІэ къыщегъэжьагъэу мыщ шыгъачъэу щызэхащэрэм еплъынхэу районым ичылэгъо 23-мэ къарыкІыгъэ цІыф бэдэдэ къекІолІэгъагъ. Къуаджэм икъыдэхьагъу урамхэр зэпызыгъэІырэ транспарантхэм «Шъукъеблагъэх тимэфэкІ!» зыфиІорэ гущыІэхэр атетхагъэх.

Мэфэк Іыр зыщык Іогъэ чІып Іэм льэшэу щыжьотыгь. Ащ шэп Із 20-м ехьоу итыгьэхэм ямэк Іайхэм узыфаеу атемыгьотэн шы Іагъэп. Зи Іоф дэгъу дэдагъэхэр к Іэлэц Іык Іухэр ары. Ахэм джэгук Ізу афызэхащагъэм ипчьагъэ къэлъытэгьоягъ, джэгуальэхэри хьоигъэх. Лыблэрхэр зыщагъэжъэрэ лъэныкъомк Із нахыжъхэм зырагъэхыштыгъ.

ЦІыф бэдэдэ зыкІэлъырытыгъэр мэфэкІ концертыр къызщатырэ лъэгапІзу агъэп- сыгъэр ары. Ащ орэдыІоу Къайтмэс Руслъани, къуаджэхэм къарыкІыгъэ ансамблэхэми, нэмыкІхэми мэфэ реным къыщатыгъэ концертхэм цІыфыбэ яплъыгъ.

ФутболымкІэ финалым шызэдешІагъэх пэнэжыкъуаехэмрэ гъобэкъуаехэмрэ. Пчьагъэр 3:0-у пэнэжыкъуаехэр текІуагъэх. СамбэмкІи ныбжыкІэхэр зэнэкъокъугъэх. Апэрэ хъугъэх Шъоджэ Рэмэзанэ (Къунчыкъохьабл), Шэуджэн Аскэр (Нэчэрэзый), Теуцожь Алый (Гъобэкъуай), Гъомлэшк Амирэ (Нэчэрэзый), Биданэкъо Эльдар (Гъобэкъуай). Іэпшъэ зэнэкъокъумкІэ текІоныгъэр къыдэзыхыгъэр Джэндэрэ Анзор (Пэнэжыкъуай), мыжъо дзынымкІэ — Нэныжъ Мурат, кІапсэр зэпэкъудычгъэнымкІэ атекІуагъэр Пэнэжьыкъуае икоманд.

ЗэкІэ зэжэхэрэ шыгъачъэр зэрэрагъажьэрэр микрофонымкІэ къызаІом, цІыкІуи ини, тыди щыІэр, аэродромым къекІолІэжьыгъэх. Ащ шы 21-рэ къыщагъэчъагъ. Ахэр щырыщэу зэдатІупщыхэзэ, блэгъогогъо къызэдагъэчъагъэх. Джэджэхьэблэ фирмэу «Синдика-Агром» (ипащэр Кушъу Рэмэзан) ишыхэу Шытхьэлэ районым къыращыгъэхэр хэгъогогъо къагъэчъагъэх.

ЦІыфхэр анахьэу зыщыгушІукІыгъэхэр Пэнэшъу Яхьем къаригъэщэгъэ шы лъэбыцэ цІыкІухэу «Пони» зыфаІорэм фэдэхэр арых. Ахэм цІыфыбэ акІэлъырытыгъ.

Гъатхэм имэфэк зэхахьэ ижьот макъэ пчыхьэ кlахэ охъуфэ район гупчэм шъхьарытыгъ. Ныбжьык зэхэм яадыгэ джэгуи ядискотеки гум къинэжьхэу к lyaгъэх.

хэу ктуагъэх. **НЭХЭЕ Рэмэзан.**

ЛІакьохэм язэІукІэхэр зыщызэхащэхэрэ Мыекьопэ районым ит псыхьоу Сырыф инэпкь тари-

Симболэтхэм язэхахь

хым шІукІэ хэхьагь. Симболэт Кимэ кІэщакІо зыфэхьугьэ Іофтхьабзэм тигуапэу тыхэлэжьагь.

Симболэтхэм ялІакъо итамыгъэрэ чъыгэу агъэтІысыгъэмрэ дахэу къэлъагъох. Шъо зэфэшъхьафхэмкІэ гъэкІэрэкІэгъэ пхъэмбгъум тетхагъэмэ уяджэзэ, сурэтхэм уяплъызэ лІакъом щыІэныгъэ гъогоу къыкІугъэр нэгум къыкІэуцо.

— ТилІакъокІэ анахыжъэу ти-Іагъэр Шыхьамбый, — eIo Симболэт Кимэ. —ЛІакъом итарихъ дэ-

гъоу тшІэным, тиныбжыкІэхэр ащ щыдгъэгъозэнхэм, ежьхэри зэрэшІэнхэм апае мыщ фэдэ зэхахьэхэр тищыкІагъэх.

Симболэтхэм яныбжьык Іэхэр псыхьо чьэрэу Сырыфым ыпашь-хьэ уцухи, нэпэепль сурэтхэр атырахыгьэх, лакьом икъэбархэр къызэфэт Іотагьэх, нахыжьхэм ягьэсэпэтхыдэхэм ядэ Іугьэх.

САХЬИДЭКЪО Нурбый. Сурэтхэм арытхэр: Симболэтхэм ятамыгъ; зэхахьэм хэлэжьагьэмэ ащыщхэр.

Сэтхэфэ къушъхьэм сыфэд! Огум сыфэд, хыуаем. Сыфаемэ, гъэшІо орэд КъэсІощт е гъашІэр сэгъае Сэтхэфэ санахьы ин Санахь лъэрыхь, санахь бай Дунэе къиныр сикъин Дунэе тхъагъор сэщ пай.

Тхэным фэкъулаигъ, тхэным

гъэІэсэу къяджэрэ Уджыхъу Марыет, Адыгеим изаслуженнэ артисткэу Кушъэкъо Симэ, тхакІом ишъхьэгъусэу Къуекъо Жаннэ, ипшъашъэу Бэлэ ыкІи тэ, адыгэ телевидением иІофышІэхэр.

Купыр гъогогъуитІо Тыркуем кІуагъэ. Апэ мэзаем и 25-м, нэужым гъэтхапэм и 22-м. Къуекъо Налбый итворчествэ апэ Стамбул и Адыгэ Хэсэ зэфэшъхьафитІумэ ащытегущы Гагъэх. Мы зэхахьэхэм шІуагъэу къатырэр бысымхэм залъэгъум, программэм нэыгъэлъэшыгъ, тхэным игъашІэ мыкІ Хэсашъхьэхэри къыкІэ-

Сэтхэфэ

къушъхьэм сыфэд!

фигъэхьыгъ. ЗэлъашІэрэ тхакІоу Къуекъо Налбый къызытхэмытыжьыр ильэсиплІым къехъугъ. Лъэпкъым ышІыгъэ чІэнагъэр джы къызнэсыгъэми щыгъупшэрэп, гуузыр кІуасэрэп. Къуекъо Налбый ицІыфыгъэкІи, игупшысэхэмкІи, итхакІэкІи зыми фэдагъэп. ГущыІэгъу пшІынкІэ гъэшІэгъоныгъэ. НыбжьыкІи, нахьыжъи жабзэ къадигъотыщтыгъ. ЗэрэтхэкІошхом емыльытыгьэу зигъэиныныр, зигъэпэгэныр ишэныгъэп. Арэу щытми, пстэуми къахэщыгъ, хэмыкІокІэн лъэужи къыгъэнагъ. Къуекъо Налбый игугъу ашІы зэпыт. Игупсэ закъохэр арэп ар зыщымыгъупшэрэр. ЗышІэщтыгъэхэм леды же ішк име і жеті.

Тыркуем къикІыжьыгъэ тильэпкъэгъухэу Чэтэо Ибрахьимрэ Енэмыкъо Моулидрэ ягукъэкІыкІэ Къуекъо Налбый ишІэжь фэгъэхьыгъэ зэхахьэхэр Тыркуем шыкІуагъэх. ТхакІом икъэлэмыпэ къычІэкІыгъэ усэхэр, рассказхэр ІэкІыбым щыпсэурэ тилъэпкъэгъухэм зэхарагъэхыныр зэхэщакІохэм япшъэрылъ шъхьэІагъ.

Адыгеим икІыгъэ купым хэтыгъэх Къуекъо Налбый итворчествэ зыушэтыгъэ шІэныгъэлэжьэу Пэрэныкъо Къутас, Урысыем изаслуженнэ артисткэу, итхыгъэхэр гум лъильэІугьэх. ЯтІонэрэ кІогьум купыр къалэхэу Чорумрэ Токат-рэ ащы Гагъ. Мы къалэхэр Тыркуем итемыр лъэныкъокІэ гъэзагъэх, километрэ 600-кІэ Стамбул пэчыжьэх. Къуекъо Налбый итворчествэ адыгэ льэпкъыр зыгъэинырэ, зыгъэбаирэ гимнэу зэрэщытыр къэзэрэугъоигъэхэм афиІотагъ филологие шІэныгъэхэмкІэ докторэу Пэрэныкъо Къутасэ. Иусэхэм, ирассказхэм гупшысэ куоу ахэльыр къыхигъэщыгъ. ЦІыфым итхъагъуи игумэкІи тхакІом зы сатыркІэ къыІотэн ылъэкІыщтыгъ. Мафэ къэс тлъэгъоу, тызэсагъэхэр икІэрыкІ у унэгу къыкІегь у цох, джырэ нэс умыгъэшІэгъуагъэр бгъэшІагъоу уешІы. Налбый итхыгъэхэр зыгорэм ебгъэпшэнхэу — нахь дэгъух е нахь дэих пІонхэу щытэп. Ахэр нэмыкІ шъыпкъэх. Ианахь рассказ лъэшхэм ащыщэу «Абдзахэмэ ян» зыфиІорэм лъэпкъым игъэшІогъэ артисткэу Уджыхъу Марыет къеджэ зэхъум, лъфыгъэ нэбгыриблырэ шъхьэгъусэрэ зыгъэтІылъыгъэ бзылъфыгъэм игууз къэзэрэугьоигъэхэм зэхаш Гагъ. Къалэу Къайсэри щыщэу Кобл Аладин къызэрэхигъэщыгъэмкІэ, «Абдзахэмэ ян» зыфиІорэ рассказым зэп зэреджагъэр, Уджыхъу Марыет ащ къеджэу видеомк и

еплъыгъагъ, ау мырэущтэу, ыпашъхьэ къыщаГуатэу зэрэзэхихыгъэр апэрэ. Ыгу зэрэзэхэхьагъэр хъулъфыгъэ чъэпхъыгъэм ымыушъэфэу къытиІуагъ.

Хэсэ зэГукГэхэм ныбжьыкГэхэр бэу къякІолІагъэх. Кавказ культурнэ гупчэм ипащэу Думэнэ Умит къызэрэти ГуагъэмкІэ, аІэкІэзырэ адыгагъэм зыхагъэнэжьыгъэу, бзэри, культурэри, хабзэри къызэрагъэнэхъэжьыщтхэм ыуж итых. ГущыІэм пае, хэсэ унэхэм адыгабзэмкІэ егъэджэн сыхьатхэр къашызэІуахыгъэх. НыбжьыкІэхэр чанэу ахэм къякІуалІэх. Къуекъо Налбый итворчествэ фэгъэхьыгъэ зэІукІэм шъхьапэ афэхъущт гъэсэпэтхыдэхэри ахэм джы ащызэхахыгъ. Убзэ иІэшІугъэ, икъэбзагъэ, идэхагъэ зэбгъэш Іэнхэр пстэуми апшъэу зэрэщытыр Налбый итхыгъэхэм дэгъоу къа Гуатэ. Опсауфэ иныдэльфыбзэ ыухъумагъ, ыгъэбэгъуагъ. Ежь тхакІом игущыІи шІэжь зэхахьэхэм ащызэхахыгъ. Джыри псаузэ адыгабзэм ибаиныгъэ фэгъэхьыгъэ зэдэгущыІэгьоу дашІыгъагъэр зэГукІэм къыщыдгъэлъэгъуагъ. Тыркуем ылъэныкъокІэ мы зэІукІэхэр зыгъэпсыгъэхэми Къуекъо Налбый итворчествэ нахь апэблагъэ хъуным, нахь агурыІоным фэшІ яшІуагъэ къагъэкІуагъ. гъэхэр цІыфхэм афагощыгъэх, фехемалиф салоалеалеан зэрадзэкІыгъэх, иусэхэм тыркубзэкІэ къяджагъэх. Ащ фэдэу Стамбул щыпсэурэ Цурмыт Сэбахьдин «Шыу закъу» зыфиІорэ усэр зэридзэкІыгъ. Зышъхьэ езыхьыжьэжьыгъэ шыум игумэкІ адыгэ лъэпкъым зэпичыгъэ къиным усэм къеджэгъэ кІалэм ригъэпшагъ.

ТхакІом икъэбар зэрыт тхы-

Зэрэадыгэм рыгушхозэ псэугъэ тхакІом илъэпкъ, ихэку шІулъэгъуныгъэу афишІырэм тхыгъабэ фигъэхьыгъ. Тыкъэзыуцухьэрэ дунаим идэхагъэ Къуекъо Налбый зыми фэмыдэу къыІотагъ. ГущыІэм пае, ащ ихьатыркІэ чэрэз чъыгхэр шІу олъэгъух. Ахэм псэ апытэу къыпшІуегъэшІы. Джащ фэд шІульэгъуныгъэм фэгъэхьыгъэ усэу ытхыгъэхэр дэхэ дэдэх, гур агъэлъэпэрапэ, шъхьэр аумэхъы. Уяджэ зэпытыгъэми уязэщыщтэп: «ШІу усэлъэгъу, Джары сэ сиІэр, ШІу усэльэгъу, Джары симыІэр, ШІу зыщальэгьурэр тыд зыдэщыІэр? ШІу зымылъэгъурэр сыда зыфщыІэр?» ГъэшІэгъоныр угу зыгъэушъэбыщти, зыгъэгъыщти, зыгъэщхыщти тхакІом икъэлэмыпэ уизэхашІэ къылъы Іэсхэу гущы Іэ зэфэшъхьафхэмкІэ къызэрэчІэкІыгъэхэр ары. Сэмэркъэуныр джыри зы нэшэнэ шІагъоу Къуекъо Налбый хэлъыгъ. «Сэмэркъэу озымыгъэшІырэ цІыфыр Іоф къабзэп зыпылъыр, ежьыри ыгукІэ къабзэп. Сэмэркъзур шъхьафит, ащкІэ ар шъыпкъэми нахь лъэшыІу» — ыІощтыгъ Налбый. КІэнэкІэлъагъэ е дысыгъэ хэмылъэу сэмэркъэу ышІыщтыгъ. Уимыгъэмысэу, ау уидагьо гу льыуигъатэу тхэщтыгъ. Ащ фэдэу «Адыгэхэр зэхэхьагъэх» — ежьым къы
Іуатэу зы сэмэркьэу гущыІэ видеомкІэ Тыркуем щыпсэурэ адыгэхэм зэхядгъэхыгъ.

ТхакІом иусэхэм льэпкь музыкальнэ культурэри агъэбаигъ. Орэд зэфэшъхьафхэм апае гушыІэхэр Налбый ытхыгъэх. Ахэм ащыщхэр Адыгеим изаслуженнэ артисткэу Кушъэкъо Симэ пчыхьэзэхахьэхэм къащиГуагъ. Анахь цІыкІухэри тхакІом щыгъупшагъэхэп. Ахэм афэгъэхьыгъэ тхылъхэр мымак Ізу къыдигъэкІыгъэх. Кимэ цІыкІоу ощхыр къезыщэкІырэм икъэбар Уджыхъу Марыет къы Гуатэ зэхъум, анахь цІыкІоу зэІукІэм хэлэжьагъэми иакъылкІэ къыубытын ылъэкІыгъ.

Зэхахьэхэм язырэм хэлэжьагъэу КІубэ Нурхьан анахьэу ыгу рихьыгъэмкІэ тызеупчІым, Кимэ икъэбар къахигъэщыгъ. ФэлъэкІымэ усэр ежьми зэригъэшІэнэу Іуагъэ ышІыгъ. Фэдэ зэфэхьысыжьхэр зымыуасэ щыГэп. Къуекъо Налбый итворчествэ ІэкІыбым щызыІотэгъэ купым ипшъэрыль ыгъэцэкІагь. ТхэкІошхом дышъэ кІэнэу къыгъэнагъэр шъуашэу ыгъэлъэгъуагъ.

Къалэхэу Чорумрэ Токатрэ ащыкІогъэ зэІукІэхэм гъунэгъу къуаджэхэм ащыпсэурэ адыгэхэм ащыщхэр къякГолІагъэх. Зэхэхьэ ужым хьакІэхэри ядэжь рагъэблэгъагъэх. Чорум районым ит Махмудие кой зыфа о адыгабзэкІэ ХьаджэмыкъохьаблэкІэ заджэхэрэм купыр кІогъагъэ. Адыгэ пщынэр ягъогогъоу, адыгэ шхынхэр агъэхьазырыгъэхэу, яадыгагъэ зэрэчІамынагъэр къагъэлъагъоу бысымхэр хьакІэхэм къапэгъокІыгъэх. Къыхэдгъэщын мы къуаджэр зыдэщыт чІыпІэм адыгэ лъэпкъымкІэ мэхьанэ зэриІэр. Хьатххэм ячІыналъэ къыхиубытэщтыгъэ къэлэжъ Чорум районым хэхьэ. Адыгеим илІыкІо куп мы тарихъ чІыпІэри къырагъэлъэгъугъ.

Къуекъо Налбый егъашІэм зыкІэхьопсыщтыгьэу, зыфаблэщтыгъэ зыкІыныгъэм а мафэхэм лъэпкъыр къыфэкІуагъ. Хэкум ыкІи ІэкІыбым ащыІэ адыгэхэр тхакІом зэфищагъэх. Мыщ фэдэ программэхэр гъэхьазырыгъэнхэмкІэ Налбый иунагъо ишІогъэ ин къэкІо. Ишъхьэгъусэу Жаннэ, ипшъашъэхэу Зарэ, Бэлэ, икІалэу Лэукъан тым ишІэжь агъэлъапІэ. Итхыгъэхэр зэхэубытагъэу къыдагъэк Іыжьынхэм мы ильэсхэм адэлэжьагьэх. ГукъэкІыжь зэхахьэхэр къызэкІэльыкІоу зэхащагьэх. КъыкІэныгъэ хъарзынэщыр нахь цІыфыбэмэ алъагъэ Іэсыным унагьор пыль. Тыркуем и Адыгэ хасэхэм ятхылъеджап Гэхэр зыгъэбаигъэ тхылъхэр Къуекъо Жаннэ шІухьафтынэу аритыгъэх. Ежь Хэсашъхьэми хьакІэхэр ыгъэшІуагъэх. ЗэІукІэм итамыгъэхэр нэпэеплъэу купым хэтыгъэхэм зэкІэми къапагъохыгъэх. Дунаим идэхагъэ къыгъэлъэгъоныр тхакІом зэригугъущтыгъэри къыдыхалъытагъэм фэдагъ. Икъэунэ тырагъэтІысхьанхэу чъыг льэпситІу игупсэхэм къаратыгъ.

«СыцІыф, Сыадыг, Сы-шъхьафит, Сыбзэ, сихабзэ сафит». Мыщ фэдэ усэхэр адыгэ макъэр макІзу зыщыІурэ ІэкІыбым щызэхахынхэм мэхьанэ иІ. АшкІэ зэхэщакІохэм уафэрэзэн фае. Лъэпкъыр къэзыгъэнэжьышт льэбэкъухэм ащыщ хъугъэ мы зэІукІэхэр.

Къуекъо Налбый опсауфэ льэпкъым изыкІыныгъэ фэблагъ. Дунаим ехыжьыгъэми, а пшъэрылъ мыпсынкІэр ыгъэцакІэрэм фэд. Усэу, рассказэу къытфигъэнагъэхэм акІуачІэ льэш. Льэпкьыр зэфащэ ыкІи иадыгэгу агъэнэфэу нахь пытэу, нахь зэхэпхэу къытырагъао.

«Адыгэ макъэм» пае къэзытхыгъэр ТІЭШЪУ Светлан. Адыгэ телевидением иІофышІ, АР-м изаслуженнэ журналист.

Зэхэзёх у г бэхэр. Адыгэ Рескубликэм и Къэралыгъо Совет — Хасэр, иминистрэхэм я Кабинет

Узэфэзыщэрэм уегъасэ

<u>КЪАШЪОМ И ДУНЭЕ МАФЭРЭ УАХЪТЭМРЭ</u>

Къашъом и Дунэе мафэ фэгъэхьыгъэ пчыхьэзэхахьэу Мыекъуапэ щыкіуагъэм лъэпкъ искусствэм хэхъоныгъэу ышІыхэрэр щытлъэгъугъэх. Адыгеим зэлъашІэрэ иансамблэу «Налмэсыр» тинэплъэгъу нахь итыгъэми, зэгъэпшэнхэр тшіынхэу амал тиіагъ.

зэ концертым еплъы зышІоигъохэм гущыІэгъу тафэхъугъ. Адыгэхэр, урысхэр бэ хъухэу, ермэлхэр, къэндзалхэр, ІэкІыб хэгъэгумэ къарыкІыжьыгъэ тилъэпкъэгъухэр нэгушІохэу концертым зэрэчГэхьагъэхэм тигъэгушхощтыгъ. Грузием изаслуженнэ артистэу, Адыгэ Республикэм искусствэхэмкІэ изаслуженнэ ІофышІэшхоу Исупэ Асльан къытиІуагъэр зэкІэ тиупчІэхэм яджэуапэу тлъытагъэ.

Къашъор тигъашІэ, — къе-Іуатэ Исупэ Аслъан. — Шэнхабзэхэр, тарихъыр къашъомкІэ мехалпеат. Ізымен, ехнетоІпеаз алъыбгъэІэсынхэ олъэкІы. Бзэмрэ къашъомрэ чІэзынэхэрэр льэпкъ шъхьафхэу псэунхэ амылъэкІыщтэу сэлъытэ.

Концертыр зезыщэгьэ АфэшІэ-

Пчыхьэзэхахьэр рамыгъажьэ- гьо Фаинэ къызэри уагъэу, 1982-рэ илъэсым къыщыублагъэу къашъом и Дунэе мафэ игъэкІотыгъэу хэгъэгухэм ащыхагъэунэфыкІы. Къашъом и Мафэ искусствэм пыль цІыфхэр нахь зэфещэх, язэпхыныгъэхэр егъэпытэх. Политикэр, культурэр, льэпкъ зэфыщытыкІэхэр, щыІэныгъэм -ысу дехосументи едиТумени дэплъытагъэхэми, къашъом ыбзэкІэ зэрэзэгурыІохэрэр лъэхъаным къышэлъагъо.

Концертыр

МэфэкІ шІуфэс къашъомкІэ пчыхьэзэхахьэр къызэІуахыгъ. Лъэпкъ шэн-хабзэхэр, хьакІэм узэрэпэгъокІыщтыр, зэребгъэблэгъэщтыр, гушІуагъор зэдэбгощыным имэхьанэ театрализованнэ къэшъо зэхэтым къеГуатэ.

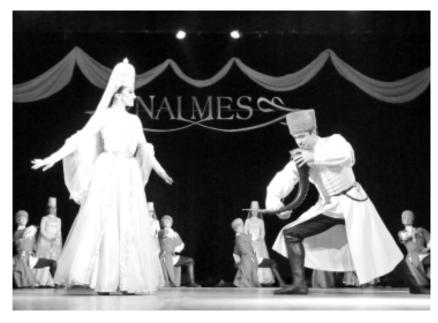

Хэгъэгум футболымкІэ изэнэкъокъу хэлэжьэрэ коман-

29-рэ ешіэгъухэр яіагъэх. Зэіукіэгъухэр зэраухыгъэхэр

дэхэу ятіонэрэ купым хэтхэм жъоныгъуакіэм и 1-м я

зэбгъапшэмэ, хьакіэхэм уащытхъуныр нахь атефэ.

Пэсэрэ лъэхъаным къыхэхыгъэ къашъоу «Тыргъэтаор» жъы хъурэп. НахьыпэкІэ Адыгеим изаслуженнэ артисткэу Хьакъуй Анжелэ Тыргъэтао иобраз къызэІуихыщтыгъ. ІэпэІэсэныгъэ зыхэлъ Бэрзэдж Дианэ къашъом ироль шъхьаІэ къышІынэу зэриублагъэр шІукІэ фэтэльэгъу. Къашъоу «Ислъамыер» кІзу М. Къулэм ыгъэуцугъ. ЗэхьокІыныгъэу фишІыгъэр макІэп. Д. Бэрзэджыр «Ислъамыеми» узыІэпищэу хэлажьэ, тиартисткэ цІэры-Іомэ ащыщ хъунэу фэтэІо.

«Тыргъэтаом» къыщышьохэрэ Хьаджымэ Эльвирэ, ТхьакІумэщэ Налбек, Алла Соловьевам, Симболэт Бислъан уалъыплъэзэ, ухэщэтыкІы. КъашъомкІэ къэпІотэн плъэкІыщтыр бэ зэрэхъурэм уегъэгушІо. Къашъоу «Зыгъэлъатэр» къэзышІырэмэ ащыщых Хьаджымэ Эльвирэ, Хьагъэудж Марыет, Бахъукъо Адам, Къулэ Айдэмыр. Шъонтрыпэхэм атеохэрэ АкІэгъу Мурат, Тхьагъэпсэу Мос, Зубаил Хьалим, Бэрзэдж Сыхьатбый, Шагудж Батурай яІэпэІэсэныгъэ дунэе шапхъэхэм адештэ. Уяплъызэ, уядэІузэ къушъхьэтхыхэр, типсыхъо чъэрхэр, шъофхэр, мэз шхъуант Гэхэр, республикэм ицІыфхэр нэгум къыкІагъэуцох.

ट्यट उट्ट ट्यट ट्यट

«Абхъаз къашъор», «Мэкъуао кІуагьэхэр», «Кавказ къашъохэр», «Налмэсыр» къэшъо» зыфиІохэрэр, лъэпкъ къашъомэ атехыгъэ «ЛъэпэчІасэр», нэмыкІхэри тшІогьэшІэгьоныгъэх. Къамэхэр къычІэзысагъэр Шагудж Батурай. Щытхъур ащ фэтэІо.

«Налмэсым» инеущрэ мафэ зэлъытыгъэхэр пчэгум къыщышъуагъэх. Ахэр «Мыекъуапэ инэфылъэхэмрэ» искусствэхэмкІэ Адыгэ республикэ колледжымрэ якъэшъуак Гохэр арых. Хъоджэе Аслъан ыгъэуцугъэ адыгэ къашъом неущрэ мафэ иІ, ригъэжьагъэр лъигъэкІуатэ тшІоигъу.

Концертыр дэгъоу кІуагъэ, ау урысыбээ закъокІэ зэращэныр, адыгабзэкІэ шІуфэс гущыІэхэр къамыІонхэр къедгъэкІухэрэп. ЗэхэщакІомэ щыкІагьэхэр дагьэзыжьынхэу къытаГуагъэшъ, тэри нахьышІум тежэщт.

Сурэтхэр концертым къыщытырахыгъэх.

Футболымкіэ клубэу «Шъо Іэгуаом» изэнэкъокъу Адыгэ Республикэм щэкіо. Мыекъуапэ ыкіи Адыгэкъалэ ястадионхэм кіэлэеджэкіо командэхэм яешіэгъухэр ащызэхащагъэх. Аныбжьхэм ялъытыгъэу кlалэхэр купищэу го-

Беслан, Каспийскэ, Волгоград, Мыекъуапэ якомандэхэм ешІэгъухэр къахьыгъэх. «Алания-Д»-м гектоныгъэр къыдихи, аужырэ чІыпІэр къыбгынагъ.

«Мэщыкъу» — «Кавказтрансгаз» — 1:1, «Алания-Д» «Таганрог» — 1:0, СКА — «ФАЮР» — 1:2, «Динамо» — «Дагдизель» — 0:1, «Олимпия» — «Ротор» — 1:3, «Ангушт» — «Биолог» — 2:0, «МИТОС» — «Астрахань» -2:0, «Торпедо» — «Славянский» — 0:0, «Энергия» «Зэкъошныгъ» — 0:1.

Я 43-рэ такъикъым «Зэкъошныгъэм» щешІэрэ Хьабилэ Алим «Энергием» икъэлапчъэ Іэгуаор дидзагъ. Тикомандэ ауж къинэрэмэ къахэкІыжьыпэнэу фэтэІо.

ЧІыпіэу зыдэщытхэр

1. «Ротор» — 68

2. «Торпедо» — 59

3. «Дагдизель» — 51 4. «Динамо» — 49 5. «Мэщыкъу» — 49 6. «Славянский»

7. «Астрахань» — 47 8. «Ангушт» — 43 9. «МИТОС» — 43

10. «Кавказтрансгаз» — 38 11. «ФАЮР» — 37

12. «Зэкъошныгъ» — 36 13. «Олимпия» — 30 14. «Энергия» — 28

15. «Биолог» — 28

16. «Алания-Д» — 26 17. «Таганрог» — 26

18. CKA — 25.

Апэрэ купым хэхьаным фэшІ Волгоград икомандэу «Роторым» амалышІухэр иІэх. «Торпедэр» чыжьэу лъыкІотэным мы илъэсым фэбанэрэп. «Зэкъошныгъэр» жьоныгъуакІэм и 7-м Прогрессым щешІэшт, чІыпІэ командэу «Биологым» ІукІэщт. ЖъоныгъуакІэм и 13-м «Ротор» Мыекъуапэ къэкІощт.

Мыекъуапэ исталионэу «Юностым» щызэІукІэгъэ командэхэм ощхьэблэ районым ифутболистхэр къащыхэщыгъэх. ЗэІукІэгъухэр зэраухыгъэхэр зэтэгъап-

щыгъэх.

1997 — 1998-рэ илъэсхэм къэхъугъэхэр зэрешІагъэхэр:

Кощхьэблэ район — Шэуджэн район — 5:0, Кощхьэб-лэ район — Джэджэ район — 5:1, Мыекъопэ район — Шэуджэн район — 1:0, къалэу Мыекъуапэ — Джэджэ район

Купэу «Гурытым» зэрэщешІагъэхэр: Кощхьэблэ район — Шэуджэн район — 2:0, Кощхьэблэ район — Джэджэ район — 5:0, Мыекъопэ район -Шэуджэн район — 6:2. Анахьык Іэхэр зэреш Іагъэхэр: Шэуджэн район — Кощхьэблэ район — 0:2, Кощхьэблэ район — Джэджэ район — 5:0.

Адыгэкъалэ зэрэщешіагъэхэр

Купэу «Нахыжъхэр»: Адыгэкъал — Красногвардейскэ район — 4:0, Теуцожь район — Тэхьутэмыкьое район — **14:0.** Купэу «Гурытыр»: **Красно**гвардейскэ район — Адыгэ-къал — 2:1, Тэхъутэмыкъое район — Теуцожь район — 2:0.

- ЖъоныгъуакІэм и 5-м ыкІи и 8-м Адыгэкъалэ, жъоныгъуакІэм и 8-м Мыекъуапэ зичэзыу ешІэгъухэр ащыкІощтых, къытиГуагъ зэнэкъокъум исудья шъхьаГэу Пэнэшъу Мыхьамодэ. - ЕшІапІэхэр зэтегъэпсыхьагъэх, зэІукІэгъухэр дэгъоу зэхащэх. Зэнэкъокъур кІэлэцІыкІухэр къэухъумэгъэнхэи и Дунэе мафэ аухыщт.

> НэкІубгъор зыгъэхьазырыгъэр ЕМТІЫЛЪ Нурбый.

КъыдэзыгъэкІырэр: Адыгэ Республикэм льэпкъ ІофхэмкІэ, ІэкІыб къэралхэм ащыпсэурэ тилъэпкъэгъухэм адыряІэ зэпхыныгъэхэмкІэ ыкІи къэбар жъугъэм иамалхэмкІэ и Комитет

Адресыр: ур.Крестьянскэр, 236

> Редактор шъхьаІэр

ДЭРБЭ ТИМУР

Редакциер зыдэщыІэр: 385000. къ. Мыекъуапэ, ур. Первомайскэр,

197. Телефонхэр: приемнэр: 52-16-79, редактор шъхьаІэм иапэрэ

гуадзэр: 52-49-44. редактор гуадзэрпшъэдэкІыжь зыхьырэ секретарыр: 52-16-77.

E-mail: adygvoice@mail.ru

Зыщаушыхьатыгъэр:

Урысые Федерацием хэутын ІофхэмкІэ, телерадиокъэтынхэмкІ́э ыкІи зэлъы-ІэсыкІэ амалхэмкІэ и Министерствэ и Темыр-Кавказ чІыпІэ гъэІорышІапІ, зэраушыхьатыгъэ номерыр ПИ №10-3892

Гъэзетым къыхиутыхэрэм мышъыпкъагъэу къахафэхэрэмкІэ къэзытхыгъэхэм пшъэдэкІыжь ахьы. Къатхэхэрэмрэ гъэзетым шылажьэхэрэмрэ яеплъыкІэ зэтемыфэн ылъэкІыщт. Гъэзетеджэхэм къытфагъэхьырэ тхыгъэхэр зэхэтфыхэрэп ыкІи къэ-ЗЫТХЫГЪЭХЭМ аІэкІэдгъэхьажьыхэрэп.

Зыщыхаутырэр OAO-y «Полиграф-ЮГ», 385000, къ. Мыекъуапэ, ур. Пионерскэр,

268

Пчъагъэр 4452 Индексхэр 52161 52162 Зак. 1070

Хэутыным узщык Гэтхэнэу щыт уахътэр Сыхьатыр 18.00 ЗыщыкІэтхэгъэхэ уахътэр Сыхьатыр 18.00